

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrske kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Tristopna polit-vrstica 26¹/₂ vin. za enkrat, 12 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

18. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 10. aprila 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne posiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 8/I.

Reakcija se združuje.

Domislili so se liberalci in kandidirajo. Postni čas, ko si človek spraša in spraši svojo vest, čas kesanja in pokore se jim je zdel preresen za drzne sale. Pomladno solnce pa je prineslo nekaj veselja na zemljo in mnogo veselosti; zvbilo je tudi liberalnega martinčka iz varnega zatišja. Kot ljudje dobre volje mi liberalcem to ceneno pomladansko veselje od srca privoščimo. Nekaj nam pa vendar greni dobro voljo. Ne morda bojazen, ampak čisto človeško sočutje z ljubljanskimi volilci, ki so si jih izbrali liberalni za nedolžno žrtev svojega neprostopoljnega humorja.

S svojo kandidaturo so liberalci — če so jo sploh resno vzeli — računali na troje. Enkrat na osebno priljubljenost ljubljanskega župana. Pozabili so, da se pri volitvah ne gre za osebe, temveč za stranko, za načela; pozabili so na to, da bodo ljubljanski volilci prav dobro znali ločiti osebno priljubljenost Iv. Hribarja od političnih simpatij, ki jih ne vživa stranka njegova. Zidali so na to, da imajo precej ljudi v Ljubljani, ki jih bodo lahko v svojem smislu gnali na volišče; toda vsteli so se, ker volitve so tajne, in bomo z vso strogostjo gledali na to, da bodo tajne, da vživa vsak ljubljanski volilec neskaljeno volilno svobodo. Končno so računali na sentimentalnost ljublj. prebivalstva. Liberalna stranka se je tekom časa udomachila pri nas in privadili smo se nanjo, kakor se privadi oko na stari mebelj, ki spremlja človeka iz stanovanja v stanovanje. Na to usmiljenje do starega meblja so liberalci očitno računali pri svoji kandidaturi. Toda tudi udomachenega meblja se sentimentalni človek (in kdo ni sentimentalni?) naveliča: vrže ga v peč ali ga odda na staro kramo.

Nekaj drugega, kar tiči v vseh ljudeh in tudi v ljublj. volilcih, so prezrili: estetični čut. — Liberalna stranka je mrtvo truplo; to vedo sami prav tako dobro kot vemo mi. Duša, ki naj bi se kazala v poletu politične misli, v energičnem hotenju moči in dela, se je že davno izselila iz tega trupla. Umetno vdihavanje življenja, umetno vzbujanje kretenj — vse zaman. Kar je mrtvo, je mrtvo! In konec obrabljenega stroja, ki je izgubil življenjsko sposobnost, nas ne sili k sožalju.

Umetno oživljanje črvivega, zjednega organizma — neizrečeno gnusen in ostuden prizor! Prizanesli bi nam bili lahko in nam ga prihranili. Estetični čut ljubljanskih volilcev v resnici ni zaslužil tako krute žalitve!

Liberalna kandidatura ni izraz poguma, ne izliv požrtvovalnosti; v njej se ne kaže zaničevanje politične smrti, temveč čisto navadna komedija.

Nedeljski shod, na katerem se je pokazal liberalni kandidat Iv. Hribar, je bil silno poučen. Bil je, recimo, informativen shod; informativen ne za kandidata, ker ne pride v položaj, da bi informacije potreboval, zelo, zelo informativen in informativen pa za ljubljanske volilce.

Iv. Hribar kot politik je eden tistih nesrečnejšev, ki bi rad postrvi in ščuke gojil v eni vodi. To ne gre; v sedanji družbi vlada in bo vladal srdit boj, boj med zastopniki kapitala in zastopniki umskega in ročnega dela, boj med izkoriščevalci in izkoriščanci, kajti izkoriščanje leži kapitalistu v krvi, izkoriščanje je njegova natura. Sit človek je zver, pravi Gorki. Nikdar ne pomiluje lačnega, ker ga sploh ne pozna. Siti in lačni sta si vedno sovražnika in na vekovnike si bodeta drug drugemu trn v očesu. Ščuka in postrv ne bodeta prijatelja nikoli; prehudo zobe. Kolikor časa bo obstajal sedanji družabni red, ki nasuje nekaterim slučajnim izvoljencem kapitala v vse žepce in jih oprosti vsakršnega dela, ogromno večino pa sili, da pod krvavo smešnimi pogoji prodaja kapitalistu svojo delavno moč, dokler se nahajajo v socialnem ribniku ščuke in postrvi, ni misliti na socialni mir. Razredni boji pojenjajo šele tedaj, ko zginajo izkoriščevalci in izkoriščanci s površja, ko bode izkoriščevalcem izkoriščanje onemogočeno, ko bodo izkoriščanci obvarovani pred izkoriščanjem. To se zgodi z uresničenjem socialističnega ideala, ko nadomesti sedanji kapitalistični red socialistična organizacija družbe. Ta prememba se bode izvršila, saj odgovarja smeri družabnega razvoja, saj ni drugega kot politični izraz hrepenenja ogromnih ljudskih mas. Velike premembe, ki sežejo tako globoko v družabni organizem, se ne zgodijo na mah; tudi dani se počasi. Toda kakor zanesljivo izide za nočjo dan, tako zanesljivo pride ta prememba. Dokler pa ta prememba ni gotova, treba kapitalističnim ščukam nataktni borbe, da ne požro ribic, treba splošnega socialnega zavarovanja z izključnim obremenjenjem kapitalističnega delodajalca, treba radikalnega dohodninskega davka s sočasno razbremenitvijo malih ljudi, treba davka na velike dedščine, na vzrast zemljiških cen i. t. d.

Ovca cela, volk sit, to v kup ne more bit! Oglejmo si na konkretnem slučaju, kakšna fraza, kakšna laž je trditev, da so interesi delodajalca in delojemalca skupni. Mislimo Hribarjevo stališče proti zakonu za zavarovanje zasebnih uradnikov, iz katerega se z vso zgovornostjo ni mogel izmotati.

Zavarovane vsote tekom ostarelim zasebnim uradnikom iz posebnega fonda in vprašanje, kod ta fond vzeti, kako ga rediti. Troje je mogoče: ali vplačujejo vanj delojemalci, ali delodajalci, ali država. Novi zakon, ki je vse prej kot popoln in idealen, pritegne k vplačevanju delodajalce in delojemalce: Vsak vplačuj polovico premije. — Hribarju se ni kar nič trdo zelo, da plačaj delojemalce od svojega skromnega in bornega zaslužka polovico; trdo pa se mu je zdelo, da mora delodajalec, bogat fabrikant ali veletržec, ki ima vsega v izobilju, ki se redi ponajveč zgolj od tujega dela, da mora ta tudi vplačevati. In sklenil je »zakon omiliti«. Kako storiti? Zvrniti težko breme zavarovalnine na šibke rame zasebnega uradnika? Dobro bi bilo, toda bilo bi skoraj preodkrito za kapitalističnega kavalirja. Izmisli in izmodruje si drugo pot, ki privede ravno tja, a ni tako rjava in ne tako blatna; polovico naj vplačuje delojemalce-siromak, drugo polovico pa naj namesto delodajalca prevzame država. Kdo pa je ta država? Odkod zajema ta država

svoje dohodke? Po sedanjem davčnem sistemu se večina državnih dohodkov doteka iz indirektnih davkov, iz davkov — lahko rečemo — na najpotebnejša in najrazširjenejša živila, bodisi v obliki finančne carine na kavo, cukr i. t. d., ali kot državni monopol soli in tobaka, ali končno kot čisti indirektni davek. In ker zavžijeta povprečno posamezen delodajalec in delojemalce enako količino teh za življenje najneobhodnejših živil: cukra, kofeta in soli, in ker je delodajalec v razmerju z delojemalci malo, je jasno, da izvabi država pretežno večino davkov iz suhega mošnjička zemskih in ročnih delavcev. To Hribarjevemu načrtu, izvirajočem iz njegovih famoznih »skupnih interesov«, bi plačeval v bivstvu vso zavarovalno premijo delojemalce sam: polovico neposredno od svoje plače, ostalo polovico, kadar bi pil kavo s cukrom, si zapalil viržinko, ali pa izpraznil čašo piva.

Čigave interese je zastopal Hribar s tem predlogom? Koristi delojemalcev? Kruto je hotel Hribar oškodovati delojemalca-siromaka na korist sitega in rejenega delodajalca. Zastopal je nemara interese tega ali onega kapitalističnega podjetja; koristi privatnih uradnikov in uslužbencev gotovo ni imel pred očmi.

In kako se je Hribar umival na nedeljskem shodu: V trg. in obrtno zbornico me niso poslali delojemalci, temveč kapitalisti, torej sem moral zastopati njih koristi. V drž. zbor me bodo poslali vsi sloji, torej bom zastopal koristi vseh slojev. Ne, Hribar se temeljito moti; ljubljanski delavni razred: delavstvo in inteligenca, vedo predobro, kaj pomenjajo besede »koristi vseh slojev« v ustih kapitalista. Ne skladajo se z njegovimi elastičnimi, dejali bi, odvetniškimi nazori o politiki, imeti hočejo za poslanca celega moža, ki bo vselej in povsodi zastopal njih interese, interese delavstva in inteligence. Prihranili mu bodo mučni položaj, da bi zastopal v Ljubljani kapitalistično lakomnost, enkrat pa na Dunaju »skupne interese vseh slojev«, oteli ga bodo te dvojne in dvomljive vloge.

S krivimi nauki o skupnosti interesov, katerih nikjer ni, zakrivajo liberalci, zastopajoč stvar kapitalističnih izkoriščevalcev, ljudem resnico in jim motijo pogled. O tem delu se srečavajo s klerikalci. Eni politično poneumnjujejo kmečko ljudstvo in ga izročajo izkoriščanju veleposestva in duhovščine, drugi poneumnjujejo mestno prebivalstvo v službi kapitalizma. Razločka med njimi ni in ni ga tudi delali ne bomo. Vse njih medsebojno bojevanje je bojevanje klik: idealnega nasprotja med njimi ni, kvečjemu blede zavist in slepo sovražstvo nesolidnih kramarjev-konkurentov, ki hodita drug drugemu v zelje z umazano kupčijo. Vsled pomanjkanja idealnih razločkov imajo boji teh strank tako topo in tako nizko obliko.

Nasa naloga je, da demaskiramo liberalno in klerikalno politično hinavščino, da politično prebudimo kmečko ljudstvo in inteligenco. Za industrijskim delavcem bode politično dozorel tudi slovenski inteligent in mali kmet. V čem pa obstoji politična zrelost? V mojih očeh, pravi duhoviti nemški pravoslovec Ihering, politična izobrazba ni drugega kot pravo umevanje lastnega interesa. Slovenski proletarec se je politično že probudil, vrsta je na inteligentu in malem kmetu. Njiju politična pasivnost ni večna; apatija preide,

Sodrugji in somišljeniki, spominjajte se volilnega sklada!

Cerknica. Na velikonočni pondeljek popoldne je bil v gostilni gosp. Zalarja v Cerknici dobro obiskan volilni shod pod predsedništvom sodr. Baraga, ki je bil tam slučajno na dopustu. Vkljub dejstvu, da sta kaplan Lavrenčič iz Cerknice in znani klerikalni hujskač, župnik iz Grahovega, v cerkvi hujskala ljudstvo, da naj ne gre nikdo na shod, se je bilo vendar zbralo približno 200 ljudi. Če se upošteva, da ni bilo za ta shod skoraj nobene druge agitacije, kakor da je obesil gostilničar tablo na vrata, na kateri je bil naznanjen začetek shoda, se lahko trdi, da je tudi v cerkniškem okraju socializem zadobil trdna tla in da se bodo izjalovili poizkusi, da bi se ga zatrl. Predsednik je otvoril shod ter povdarjal, da ga neizmerno veseli, da se je tudi v njegovem rojstnem kraju pričelo daniti. Sodruga Kopač, burno pozdravljen, je predvsem konstatiral podlo in lažljivo obrekovanje v «Slovenca», češ, da je bil zadnji shod velik flasko socialne-demokracije, ker je baje, ko so klerikalci na komando odšli, samo 20 navzočih ostalo v dvorani. Imenoval je pisarja notice o shodu v Cerknici podlega lažnjaka. Sam «Slovenec» je konstatiral, da je bilo 500 ljudi na shodu in ko so klerikalci, katerih je bilo kakih 120-150, odšli, se v prostorni dvorani niti poznalo ni tega — pa pravi, da je ostalo samo se dvajset ljudi. Ker katoliški popje tako lažljivo proti stranki agitirajo in vedno krice, da socialisti, katere imenujejo očitne grešnike, zaničujejo vero, bo vendar enkrat potrebno obrazložiti, kaj je bistvo vere, kako je nastala, kaj je klerikalizem, kaj je cerkvena hierarhija, da bodo navzoči izpoznali, s kakimi lažljivimi argumenti deluje stranka lazi in obrekovanj. Ko je govornik razložil, kaj je vera in kako je nastala ter kako stremljenje ima klerikalizem, so navzoči njegovemu izvajanju burno pritrjevali. Razkladal je tudi pomen državnozbornskih volitev in cilje za mandate se potegujočih strank ter žel za njegov trud vseobče priznanje. Kandidatura je bila soglasno sprejeta. Ko je predsednik navzoče opozoril, da je volilni imenik cerkniške občine razpoložen (ki ima 1100 volilcev) in da naj vsakdo pregleda, ce je vpisan, je zaključil velezanimivi shod.

Železničarski shod v Ljubljani bo danes, dne 10. aprila ob 8. uri zvečer v salonu «pri Štajercu» na Resljevi cesti št. 20. Dnevni red je posebno važen za sprevodniško osebje in tudi za delavce sploh. Poroča sodrug Kopač o važnih stvareh. Udeležite se shoda vsi; posebna vabila se ne izdajo. — Vodstvo krajne skupine juž. železnice.

Iskaz prostovoljnih darov.

Volilnemu skladu zagorske okrajne organizacije so darovali: M. Cobal nabral 39-04 K, K. Malovrh nabral 3-64 K, M. Copar nabral 5-30 K, K. Möllinger nabral 6-80 K, W. Blasko 17-98 K, M. Repovš nabral 4-38 K, Fr. Peterlin nabral 10 K, Anton Godina 90 vin. Skupaj 87-89 K.

Vsaka ponudba in povabilo je kazljivo. Edino pravi je **Thierryev balzam** le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 4 52-13

Thierryevo celulozno mazilo proti vsem, se tako starih ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 ločka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar. Te dve domači zdravili sta povod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na: **Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.** Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

E. WILFAN krojaški mojster **Ljubljana, Resljeva cesta 12** sprejema in izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. — Obleke po meri izdeluje po naj-novejši modi. 10-7

Solidno delo! Cene nizke!

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do- mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

➔ Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod! ➔

Naročajte edino slovensko revijo **Naši Zapiski.**

Naročnina: Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h. Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani.

- V založbi „Naših Zapisnikov“ se še dobe:
- 8. številka tretjega letnika: **Nekaj kulturnih zavodov slovenskih**, po 24 vin.
 - 10. in 11. številka tretjega letnika: **Prešernov spomenik**, obsejajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.
 - Drama Prešernovega duševnega življenja**, predavanje g. dr. Ivana Prijatejca ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnstvu «Naših Zapiskov» v Ljubljani.
 - I. S. Machar: **Magdalena**, povest v verzih; po-slovenil A. Dermota, po 2 K.
 - Abditus: **Občina in socializem**, 70 vin.
 - P. Mihalek: **Is nišin življenja**, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice: **Program socialne demokracije**, po 4 vin., po pošti 8 vin. **Zvišanje duhovskih plač**, po 10 vin., po pošti 14 vin. **Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.**

Kaj hočejo socialni demokracije

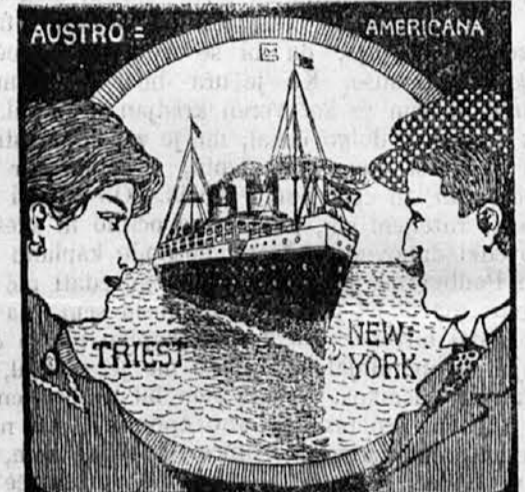
ali program socialno-demokracijske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznanja s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošuri, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije 4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnstvu „RDEČEGA PRAPORA“.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drz. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Šešark, Selenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — **Kranj**: Karol Florian, knjigarna. — **Jesenice**: Jakob Mesar št. 101. — **Trst**: Lavrenčič, Piazza Caserma; Hreščijek, Campo Belvedere. — **Gorizia**: Krebelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. — **Reka**: Ricardo Camera, Corso 16.

Potniki v Ameriko! **Simon in Hinetzka** v Ljubljani Kolodvorske ulice 26. Šahovska Pojasnila daje se brezplačno.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do naj-moderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi orkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuyerte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mutvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v **drugi pomnoženi izdaji Novi državnozbornski volilni red.**

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

➔ izborna pivo v sodcih in v steklenicah. ➔

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.